

– Spb.: KARO, 2010.-160s.

7. Novikova E.V. Zondoviyiy massazh: korrektsiya tonkoy motoriki ruki: Naglyadno-prakticheskoe posobie. Chast 2.- M.: Izdatelstvo GNOM i D, 2009.-80s.

Потапенко О.М. Использование логопедического массажа в системе коррекционной работы логопеда.

В статье рассматривается проблема совершенствования речи детей средствами логопедического массажа. Представлен массаж, как часть комплексной медико-психолого-педагогической работы, направленной на коррекцию различных речевых нарушений.

Отмечено положительное влияние массажа для коррекции речи детей и его действие на организм в целом. В статье представлены основные приемы, которые применяются логопедом, для подготовки детей к процедуре массажа. Подробно описано, положение ребенка во время процедуры логопедического массажа. Указано, в каком положении должен находиться ребенок с гиперкинезами. Указаны упражнения, как лучше ребенку с гиперчувствительностью приспособиться к процедуре логопедического массажа. Особое внимание уделено дополнительным методам расслабления пациента (аудиосказки, стихи, песенки и др.). Кроме того, в статье детально проанализированы, основные приемы логопедического массажа. Описаны методические указания к их выполнению и последовательность применения при применении логопедического массажа в коррекционной работе логопеда.

Ключевые слова: приемы логопедического массажа, положение тела при массаже, дополнительные методы расслабления пациента.

Potapenko O. M. The Use of logopedic massage in the system of correctional work of the speech therapist.

The article considers the problem of improving the speech of children by means of speech therapy massage. Presents massage as part of a comprehensive medical-psychological-pedagogical work aimed at the correction of various speech disorders.

The positive effect of massage therapy for correction of speech in children and its effect on the organism as a whole. The article presents the basic techniques used by speech therapist to prepare children for massage treatment. Described in detail, the position of the baby during the procedure of logopedic massage. Specified, in what position the child should be placed with hyperkinesis. Provided the exercises as best child with hypersensitivity to adapt to the procedure of logopedic massage. Special attention is given to additional methods of relaxing the patient (audio fairy tales, poems, songs, etc.). In addition, the article analyzed in detail, the basic techniques of logopedic massage. Described and guidelines for their implementation and consistency of application in applying speech therapy massage in correctional work of the logopedist.

Keywords: logopedic massage techniques, body position during the massage, additional methods of relaxation of the patient.

Стаття надійшла до редакції 02.11.2016 р.

Статтю прийнято до друку 05.11. 2016 р.

Рецензент: д.п.н., акад. Шеремет М.К.

УДК: 376.37:88'28

Почкун Ю.О.

**ВИВЧЕННЯ ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ НОВІТНІХ КОРЕКЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ
У РОБОТІ ІЗ АУТИЧНИМИ ДІТЬМИ**

У статті проаналізовано наукові дослідження з проблеми корекції психофізичного розвитку дітей з аутичними розладами та описано специфіку застосування новітніх корекційних освітніх технологій в Україні та деяких зарубіжних країнах. Визначено сучасні корекційні технології для дітей аутичного спектру: прикладний аналіз поведінки (АВА), ТЕАССН, холдінг-терапію, метод «Son-Rise», «Розвиток міжособистісних стосунків», метод «Floortime», кінезотерапію, різновиди арт-терапій, анімалотерапію тощо. Доведено, що для розвитку аутичної дитини освіта є надзвичайно важливим фактором реалізації її особистісного потенціалу, засобом виправлення аутистичних порушень, одним із шляхів інтеграції в соціум. Наголошується на необхідності та психологічній значущості освітнього процесу в житті осіб зазначеної нозології. Зазначено, що для дітей з аутизмом має бути застосований особливий підхід з орієнтиром на світові стандарти та розроблені ефективні методи корекції та навчання. Виявлено, що на сьогодні психолого-педагогічна корекція розвитку аутизму не має однозначності й узгодженості щодо технологій та методик, які б допомагали ефективно долати порушення аутичного спектру.

Ключові слова: аутизм, аутичні діти, корекційні освітні технології, навчання, особливий підхід.

Останнім часом Україна, як член міжнародної спільноти, переходить до нової світоглядної парадигми, а саме «Єдине суспільство», яке водночас об'єднує людей і з різноманітними проблемами. Формується нова культурна і освітня норма – повага до людей фізично і психічно хворих, яка закріплена міжнародним законодавством на рівні Організації Об'єднаних Націй [3].

Системна допомога особам з аутизмом в Україні почала формуватися у другій половині ХХ століття. Особливі освітні потреби таких дітей враховуються переважно стихійно, не задовольняються в достатньому обсязі і на належному якісному рівні з причин невизначеності

оптимальних напрямів, форм їхнього суспільного навчання та виховання, труднощів у використанні адекватних методів та технологій освітньо-корекційної спрямованості тощо.

Для розвитку аутичної дитини освіта є надзвичайно важливим фактором реалізації її особистісного потенціалу, засобом виправлення аутистичних порушень, одним із шляхів інтеграції в соціум. Аутичні особи, які здобули освіту та отримали професію в спеціально створених для цього умовах, підтверджують необхідність та психологічну значущість освітнього процесу в їхньому житті [7].

Враховуючи особливості психофізичного розвитку дітей дошкільного віку з аутичними розладами, доцільним з метою корекції їх психічного стану є запровадження сучасних корекційних освітніх технологій.

Метою статті є аналіз наукових досліджень з проблеми застосування новітніх корекційних освітніх технологій в галузі спеціальної освіти для роботи із аутичними дітьми.

Історія допомоги дітям із спектром аутистичних порушень пішла хибним шляхом, імітуючи запозичені іноземні технології, без урахування закономірностей розвитку психіки аутичної дитини, співвідношення між первинним і вторинним дефектами, не створивши корекційно-педагогічних умов для їх освіти та виховання [8].

Варто було б у цьому разі, звернутися до думки Л. С. Виготського: «...щоб дефективна дитина могла досягнути, того що й нормальна, слід застосовувати щодо неї спеціальні засоби, щось подібне до шрифту Брайля для сліпого чи дактилології для німого, тобто до системи обхідних шляхів культурного розвитку там, де прямі шляхи неможливі через дефект» [1]. Але, в аутичних дітей структура дефекту набагато складніша, ніж у дітей із порушеннями зору, слуху, мовлення та інтелекту. Причому, ці всі дефекти можуть бути скомплектованими в тому чи іншому конкретному та індивідуальному порядку і пов'язані лише з однією дитиною.

Починаючи з 90-х років ХХ століття почали з'являтися дослідження, спрямовані на вивчення специфіки психічного дизонтогенезу аутичних дітей, пошуку першопричин і логіки аутичного розвитку, що дало змогу виявити «первазивний» (наскрізний або спектральний) характер цього порушення (L.Wing, E. Ornitz, B. Hermelin & N. O'Connor, F. Volkmar, H. Tager-Flusberg, C. Lord) [4]. Більшість дослідників схиляються до тієї думки, що аутизм позначається на усіх рівнях психічної організації. Такої самої думки притримуються й українські дослідники, які займаються проблематикою аутизму (Я. Т.Багрій, І. А. Марценківський, К. О. Островська, О. І. Романчук, Т. В. Скрипник, Г. Г. Смоляр, В. В. Тарасун, Г. М. Хворова, А. П. Чуприков, Д. І. Шульженко та ін.) [2; 5; 6; 8].

Дослідженнями в галузі формування професійної готовності спеціалістів до корекційної роботи з дітьми з вадами психофізичного розвитку займалися І. П. Колесник, М. З. Кот, С. П. Миронова, Л. М. Руденко, Ю. В. Пінчук, С. В. Федоренко та ін. [2; 3]. Особливу увагу в наукових роботах приділяють медичним, психологічним та педагогічним аспектам дитячого аутизму щодо його розуміння, особливостей та шляхів корекції розвитку дитини зі спектром аутистичних порушень (О. М. Баєнська, С. Ю. Конопляста, К. С. Лебединська, О. С. Нікольська, Т. В. Скрипник, В. В. Тарасун, Г. М. Хворова, А. П. Чуприков, М. К. Шеремет, Л. І. Щипіцина) [5; 8].

Наприкінці 90-х років ХХ століття діагноз «ранній дитячий аутизм» мали лише одиниці, і тільки по досягненню ними 16-тирічного віку формулювання діагнозу змінювали. Таким чином аутизму в Україні офіційно не існувало. ВООЗ у 2013 році опублікувала дуже усереднену світову статистику, згідно з якою, один із 160 дітей має розлад аутичного спектру з подальшою інвалідністю. І ця цифра невпинно збільшується протягом останніх 15 років [9].

Немає підстав вважати, що ситуація в Україні докорінно відрізняється від світової. Сьогодні налічується тисячі сімей, які виховують дітей з аутизмом. При цьому слід зазначити, що на сьогодні немає загальноприйнятих теорико-методологічних підстав стосовно вивчення особливостей порушень різних структур та функцій психіки у разі аутизму, а також взаємозв'язку між ними.

К. С. Лебединською на основі етіопатогенетичного підходу виділено декілька варіантів аутизму [9]:

- 1) дитячий аутизм при різних захворюваннях ЦНС (органічний аутизм) – проявляється в психічній інертності дитини, в руховій недостатності, а також у порушеннях уваги і пам'яті;
- 2) психогенний аутизм характеризується порушенням контакту з оточуючими, емоційною

інфантильністю, пасивністю, відсутністю диференційованих емоцій, затримкою розвитку мовлення і психомоторики. Встановлено, що при нормалізації умов виховання цей варіант аутизму може зникнути;

3) аутизм шизофренічної етіології – спостерігається виражена дисоціація психічних процесів, стирання меж між суб'єктивним і об'єктивним, занурювання в світ внутрішніх хворобливих переживань і патологічних фантазій тощо;

4) аутизм при захворюваннях обміну речовин;

5) аутизм при хромосомній патології.

Діти з аутизмом унікальні, тому до них має бути застосований особливий підхід з орієнтиром на світові стандарти та розроблені ефективні методи корекції та навчання. Виявлено, що на сьогодні психолого-педагогічна корекція розвитку аутизму не має однозначності й узгодженості щодо технологій та методик, які б допомагали ефективно долати порушення аутичного спектра. Серед найбільш визнаних, на думку Т. В. Скрипник, є такі корекційні підходи для дітей з порушеннями аутичного спектру:

– прикладний аналіз поведінки (Applied Behavior Analysis, ABA);

– структуроване навчання TEACCH (Treatment and Education for Autistic and related Communication handicapped Children);

– сенсорна інтеграція, розвиток міжособистісних стосунків (Relationship Development Intervention, RDI);

– холдінг-терапія;

– метод «Son-Rise»;

– середовищний підхід (І. Ю. Захарова);

– нейропсихологічний підхід;

– методи альтернативної та підтримувальної комунікації;

– музико- й арт-терапія;

– метод TOMATIC;

– кінезотерапія;

– терапія за допомогою тварин (анімотерапія) тощо [5].

TEACCH (Treatment and Education for Autistic and related Communication handicapped Children – терапія і навчання аутичних дітей) – це комплексна програма допомоги людям з аутичними порушеннями, спрямована на досягнення ними максимально високого ступеню самостійності та інтеграції у суспільство. Підтримку й допомогу виконують у сферах, які особливо значущі для самостійного та наповненого сенсом життя: комунікації, соціальної компетенції, життєво-практичних навичок, трудової діяльності, поведінки у вільний час [5; 9].

Програма є сукупністю вправ і рекомендацій, розподілених за 9 розділами, які охоплюють важливі сфери розвитку, а саме – імітацію, сприймання, загальну моторику, дрібну моторику, координацію руки й ока, пізнавальну діяльність, мовлення, самообслуговування, соціальні стосунки [3]. Усі вправи в межах кожної сфери сприяння розвитку згруповано відповідно за рівнями розвитку. Ступінь складності завдання визначають віком дитини: 1-й рівень – від народження до 2-х років; 2-й рівень – від 2-х до 4-х років; третій – від 4-х до 6-ти років.

Холдінг-терапія базується на тому, що за аутизму (який розуміють як емоційний розлад) з ранніх етапів розвитку не сформовано так звану «базальну довіру» до світу [4]. Техніка методу полягає в тому, що у спеціально відведений час мати бере свою дитину на руки, міцно притискує її до себе до повного розслаблення (фізичного й емоційного). Дитина має сидіти у матері на колінах, притиснена до грудей, так, щоб у матері була можливість подивитися їй в очі. Не послабляючи обіймів, незважаючи на опір дитини, мати говорить їй про свої почуття і свою любов, і про те, як вона хоче їй допомогти. Психологічним обґрунтуванням такого утримання може бути те, що воно протиставлене звичайній для аутичної дитини поведінці, спрямованій на уникнення контакту.

Прикладний аналіз поведінки (Applied Behavior Analysis, ABA) вважають одним з найефективніших і найрозповсюдженіших методів роботи з аутичними дітьми, на основі якого побудовано багато програм у школах і центрах для дітей-аутистів (особливо в США, Канаді, Бельгії, Швеції, Ізраїлі та ін.) [7]. Вони мають комплексний характер та охоплюють медикаментозну, психологічну та педагогічну корекцію.

У США, починаючи з 80-х років ХХ століття, прийнято положення про обов'язкове навчання аутичних дітей. Потреба особливих умов, форм і методів навчання аутичних дітей Академія педагогічних наук СРСР підтвердила ще в 1989 році. У 1992 р. у Гаазі на IV Конгресі Європейської Асоціації «Аутизм – Європа» прийнято «Хартію для осіб з аутизмом», що гарантує їм право на навчання [6].

Поведінкова терапія для аутистів, або АВА-терапія є основою абсолютної більшості програм, метою яких є лікування аутизму у дітей. АВА-терапію слід здійснювати систематично: зміцнювати бажану поведінку, удосконалювати навички адаптування та зменшити небажану поведінку. Навчання відбувається крок за кроком, тобто складні навички діляться на компоненти, які викладаються окремо, а нові навички перетинаються з раніше освоєними так, що процес навчання схожий на побудову піраміди. Участь сімей в терапії дитини дуже важлива і здійснюється через регулярний контакт та обмін інформації між інструктором та батьками дітей [5].

Методика передбачає створення зовнішніх умов, які сприяють індивідуальному формуванню бажаної (заданої) поведінки в різноманітних аспектах (соціально-побутовий розвиток, оволодіння навчальними предметами, виробничими навичками, мовленнєвий розвиток). Індивідуальна система навчання для кожної дитини складається таким чином, що будь-який позитивний прояв нагороджується (підсилюється), а негативний – ігнорується, або карається. В аутичних дітей часто спостерігається недосконала поведінка – наявність агресивних реакцій, спрямованих на себе та інших, спалахів гніву, стереотипних дій, що спричиняють шкоду дитині та іншим. Автори підкреслюють важливість процедури конструювання поведінки у тій частині програми, яка веде до позитивних зрушень у поведінці дитини [6].

Відпрацьовані навички відшліфовуються вдома ще до того, як дитина братиме участь у колективній діяльності. Таким чином, навички відпрацьованої поведінки зі звичних домашніх умов переносяться в середовище дитсадка чи школи. Для того, щоб поведінкова терапія дала позитивний результат, вона повинна бути представлена всіма зацікавленими особами, які працюють і виховують дитину. При цьому зазначимо, що при зниженні інтенсивної поведінкової терапії (менше 40 годин на тиждень) виявлено низький відсоток дітей, які досягають норми як за інтелектуальним рівнем, так і за шкільною успішністю.

Формально ефективність повноцінного застосування оперативного навчання достатньо висока: до 50–60 % вихованців стають спроможними оволодіти програму масової школи, одержують можливість працювати достатньо успішно для того, щоб забезпечити своє існування, вони вступають у коледжі й університети [7]. Відомі випадки, коли аутисти професійно й успішно займаються наукою (Т. Грандін, США – професор біології), літературою (Д. Уїдьямс, Австралія – письменник), суспільною діяльністю (І. Юхансон, Швеція) та ін. Проте частіше вони оволодівають професіями, що не потребують спілкування з іншими людьми (садівника, поштаря, налагоджувальника музичних інструментів і т. ін.).

Визначено, що спільним для аутичних осіб є те, що, коли аутична дитина навчена чомусь, то в силу свого нахилу до стереотипів і в міру своїх інтелектуальних можливостей, вона буде працювати так, як її навчили, хоча це не виключає і творчого підходу до справи. У тих випадках, коли аутичну дитину вірно виховують і навчають, то суспільство одержує відповідальну за свою роботу людину, якою б ця робота не була – від фізика-теоретика до дворника [5].

Процес сенсорної інтеграції починається з перших тижнів життя плоду і найінтенсивніший перебіг має до кінця дошкільного віку. Теорія сенсорної інтеграції наголошує на великому значенні правильного формування та інтеграції основних систем органів чуття: дотику, відчуття руху, смаку, зору і слуху. Саме від успішного перебігу цього процесу залежить становлення схеми тіла, рухової координації двох частин тіла, здатність до планування рухів, увага, а також емоційна рівновага. У подальшому все це стає підґрунтям таких складних психічних процесів, як мовлення, здатність до читання, рахування чи письма [9].

Близький до завдань програми сенсорної інтеграції метод, що набуває все більшої популярності і в нашій країні – система аудіовокальних тренувань під назвою «метод ТОМАТІС». Ціль методу полягає в тому, щоб поліпшити здатність мозку сприймати і переробляти різну інформацію. Це перенавчання процесу слухання, відновлення здатності вух ефективно та збалансовано слухати. Коли функцію слухання розширено або відновлено, мозок демонструє ефективнішу здатність до сприйняття і

переробки сигналів, що поступають з довкілля [6].

Широке визнання щодо корекції розвитку при аутизмі знайшов метод «Son-Rise» («схід сонця» чи «виховання сина»), відомий також за назвою «Метод вибору», який розробили Баррі та Самарія Кауфман у процесі пошуку ефективних шляхів взаємодії з власним однорічним сином [5; 9].

Основна ідея методу – опора на власну мотивацію дитини. Головні зусилля спрямовано на поступове насичення зовнішніми стимулами життя аутичної дитини, послідовні заняття якою обов'язково дають позитивні результати [5].

Методи структурованої терапії не настільки жорсткі, але заняття за цими методами побудоване як оволодіння певними вправами, набуття дітьми потрібних навичок (нехай навіть з урахуванням певного рівня розвитку і наявного стану дитини). Ініціативу щодо такого навчання виявляє, звичайно, не дитина, а педагог, тому на таких заняттях інколи також відбувається певний примус і долання опору дитини.

Висновки. В роботі проаналізовано наукові дослідження з проблеми застосування новітніх корекційних освітніх технологій в галузі спеціальної освіти для роботи із аутичними дітьми. Виявлено, що для роботи з дітьми аутичного спектру серед сучасних корекційних технологій ефективно застосовують прикладний аналіз поведінки (Applied Behavior Analysis, ABA), структуроване навчання TEACCH (Treatment and Education for Autistic and related Communication handicapped Children), сенсорну інтеграцію, розвиток міжособистісних стосунків (Relationship Development Intervention, RDI), холдінг-терапію, метод «Son-Rise», середовищний підхід (І. Ю. Захарова), нейропсихологічний підхід, методи альтернативної та підтримувальної комунікації, музико- й арт-терапію, метод ТОМАТІС, кінезотерапію, терапія за допомогою тварин (анімотерапію). Новітні корекційні технології сприяють ефективній корекції психофізичного розвитку дітей з аутизмом та позитивно впливають на процес їхньої соціалізації та адаптації до суспільства.

Використана література:

1. **Выготский Л. С.** Проблемы дефектологии / Л. С. Выготский. – М.: Просвещение, 1955. – 345 с.
2. **Дегтяренко Т. М.** Модель організації міжвідомчої допомоги аутичним дітям: від теорії до практики / Т. М. Дегтяренко, М. А. Гужва // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / ред. кол.: А. А. Сбруєва, М. О. Лазарев, О. І. Огієнко та ін. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка. – № 1 (45), 2015. – С. 52–65
3. **Колупаєва А. А.** Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання : наук.-метод. посіб. / А. А. Колупаєва, Л. О. Савчук ; МОН України, НАПН України, Ін-т спец. педагогіки. – К.: АТОПОЛ. – 2011. – 274 с.
4. **Островська К. О.** Аутизм: проблеми психологічної допомоги [навчальний посібник] / К. О. Островська. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 110 с.
5. **Скрипник Т. В.** Феноменологія аутизму : монографія / Т. В. Скрипник. – К.: Фенікс, 2010. – 320 с.
6. **Тарасун В. В.** Концепція розвитку, навчання і соціалізації дітей з аутизмом : навч. посіб. для вищ. навч. заклад. / В. В. Тарасун, Г. М. Хворова; за наук. ред. Тарасун В. В. – К.: Наук, світ, 2004. – 100 с. – Бібліогр.: С. 92–96.
7. **Шрам Р.** Детский аутизм и АВА : АВА (Applied Behavior Analysis) : терапія, основана на методах прикладного аналізу поведінки / Р. Шрам; пер. с англ. З. Измайловой-Камар ; науч. ред. С. Анисимова. – Екатеринбург : Рама Паблшинг, 2013. – 208 с.
8. **Шульженко Д. І.** Психологічні основи корекційного виховання дітей з аутистичними порушеннями : автореф. дис. доктора психол. наук : 19.00.08 – спеціальна психологія / Д. І. Шульженко. – К., 2010. – 46 с.
9. **Чуприков А. П.** Розлади спектра аутизму: медична та психолого-педагогічна допомога / А. П. Чуприков, Г. М. Хворова. – Л. – М., 2012. – 200 с.

References:

1. **Vygotskiy L. S.** Problemy defektologii / L. S. Vygotskiy. – M.: Prosveschenie, 1955. – 345 s.
2. **Degtyarenko T. M.** Model organizatsiyi mizhvidomchoyi dopomogi autichnim dityam: vid teorii do praktiki / T.M. Degtyarenko, M.A. Guzhva // Pedagogichni nauki: teoriya, Istorya, Innovatsiyni tehnologii : nauk. zhurnal / red. kol.: A. A. Sbrueva, M. O. Lazarev, O. I. Ogienko ta in. – Sumi : Vid-vo SumDPU Im. A.S. Makarenka. – # 1 (45), 2015. – S. 52–65
3. **Kolupaeva A. A.** Diti z osoblivimi osvitnimi potrebami ta organizatsiya yih navchannya : nauk.-metod. posib. / A. A. Kolupaeva, L. O. Savchuk ; MON Ukrayini, NAPN Ukrayini, In-t spets. pedagogiki. – K.: ATOPOL. – 2011. – 274 s.
4. **Ostrovskaya K. O.** Autizm: problemi psihologichnoyi dopomogi [navchalnyy posibnik] / K.O. Ostrovskaya. – Lviv : Vidavnicхий tsentr LNU imeni Ivana Franka, 2006. – 110 s.
5. **Skripnik T. V.** Fenomenologiya autizmu: Monografiya. / T. V. Skripnik – K.: Vidavnitstvo «Feniks», 2010. – 320 s.
6. **Tarasun V. V., Hovorova G. M.** Kontseptsiya rozvitku, navchannya i sotsializatsiyi dltey z autizmom: Navch. posib. dlya vischih navch. zakladiv / V.V. Tarasun, G.M. Hovorova; Za nauk. red. Tarasun V.V. - K.: Nauk, svit, 2004. – 100 s. – Bibliogr.: s. 92 - 96.
7. **Shram R.** Detskiy autizm i AVA: AVA (Applied Behavior Analysis) : terapiya, osnovana na metodah prikladnogo analiza povedeniya / Robert Shram; per. S angl. Z. Izmaylovoy-Kamar ; nauch. red. S. Anisimova. – Ekaterenburg : Rama Publishing, 2013. – 208 s.

8. **Shulzhenko D. I.** Psihologichni osnovi korektsiynogo viovannya ditey z autistichnimi porushennyami : avtoref. dis. doktora psihol. nauk : 19.00.08 – spetsialna psihologiya / D. I. Shulzhenko. – K., 2010. – 46 s.
9. **Chuprikov A. P.** Rozladi spektra autizmu: medichna ta psihologo-pedagogichna dopomoga / A. P. Chuprikov, G. M. Hvorova. – L. – M., 2012. – 200 s.

Почкун Ю.А. Изучение опыта применения новейших коррекционных образовательных технологий в работе с аутичными детьми.

В статье проанализированы научные исследования по проблеме коррекции психофизического развития детей с аутичными расстройствами и описано специфику применения новейших коррекционных образовательных технологий в Украине и некоторых зарубежных странах. Определены современные коррекционные технологии для детей аутичного спектра: прикладной анализ поведения (АВА), ТЕАССН, холдинг-терапию, метод «Son-Rise», «Развитие межличностных отношений», метод «Floortime», кинезотерапию, разновидности арт-терапий, анималотерапию тому подобное. Доказано, что для развития аутичного ребенка образование является чрезвычайно важным фактором реализации его личностного потенциала, средством исправления аутистических нарушений, одним из путей интеграции в социум. Подчеркивается необходимость и психологической значимости образовательного процесса в жизни лиц указанной нозологии. Отмечено, что для детей с аутизмом должен быть применен особый подход с ориентиром на мировые стандарты и разработаны эффективные методы коррекции и обучения. Выявлено, что на сегодня психолого-педагогическая коррекция развития аутизма не имеет однозначности и согласованности относительно технологий и методик, которые бы помогали эффективно преодолевать нарушения аутистического спектра.

Ключевые слова: аутизм, аутичные дети, коррекционные образовательные технологии, обучение, особый подход.

Pochkun Y. O. Studying the experience of the application of new educational technologies in correctional work with autistic children.

The article analyzes research on mental and physical correction of children with autistic disorders and describes the specific use of new technologies remedial education in Ukraine and some foreign countries. Being full of modern technology for correcting autism spectrum children, applied behavior analysis (ABA), TEACCH, the therapy method «Son-Rise», «Development of interpersonal relationships» method «Floortime» kinesiotherapies, various art therapies animaloterapiyu more. proved that the development of education a child with autism is very important for the realization of personal potential, elimination of autistic disorders, one way of integration into society. psychological necessity and importance of the educational process in the life of this man nosology. Indicated that children with autism should be used with great basic approach to world standards and effective methods of correction and training. Showed that today psycho-pedagogical correction autism has uniqueness and consistency on technologies and methods that help to overcome the abuse of autistic spectrum.

Keywords: autism, autistic children, corrective educational technology, education, special approach.

Стаття надійшла до редакції 24.10.2016 р.

Статтю прийнято до друку 01.11.2016 р.

Рецензент: д.пед.н., акад. Шеремет М.К.

УДК 376-056.34:159.922.76

Рибченко Л.К.

ПСИХОЛОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ СТВОРЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ЕФЕКТИВНОЇ КОРЕКЦІЙНОЇ РОБОТИ З АУТИЧНИМИ ДІТЬМИ

Стаття присвячена вирішенню питань формування психологічних та педагогічних передумов корекційної роботи з аутичними дітьми. Обґрунтовано принципи та методи взаємодії дорослих з дітьми аутистичного спектру порушень. На основі критеріїв ефективності та якості корекційної роботи та представлено її структурно-функціональну модель. Зазначено, що корекційна робота з аутичною дитиною має відбуватися на всіх її вікових етапах та у сферах її життя.

Реалізація структурно-функціональної моделі як системи корекційної роботи яка забезпечує інформаційну, навчальну, ігрову, комунікативну, поведінкову, мовленнєву сферу дітей зі спектру аутистичних порушень педагогічними умовами та прийоми поліпшення процесу навчання та виховання.

Розкрито важливість створення педагогічних умов корекційної роботи для інклюзивної форми освіти аутичних дітей. Визначено основні труднощі включення учнів такої нозології до загальноосвітніх класів. Запропоновано етапи корекційної роботи з аутичними дітьми з запропонованими інноваційними психолого-педагогічними умовами.

Ключові слова: аутичні діти, педагогічні умови, психологічні механізми, критерії ефективності, корекційна робота, структурна функціональна модель.

Сучасний етап корекційної допомоги дітям з аутистичним спектром порушень в Україні характеризується динамічним науково-практичним пошуком оптимальних шляхів і методів корекційної роботи. В рамках нашого дисертаційного дослідження визначено роль та значення створення таких спеціальних педагогічних умов, які сприятимуть ефективному корекційно-педагогічному змісту та